

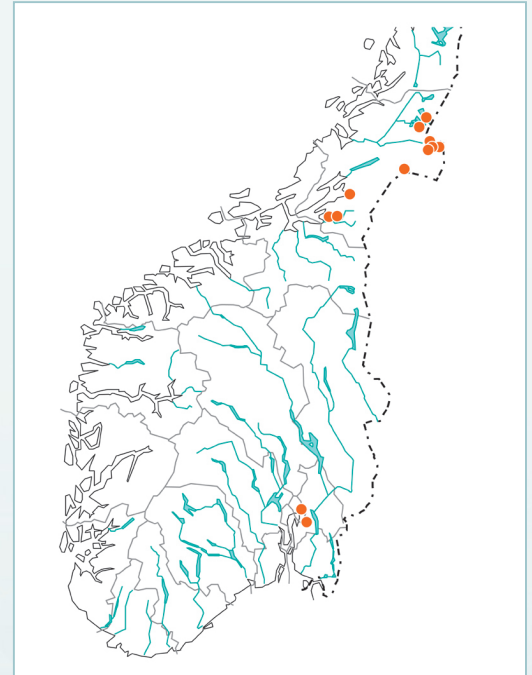
Kanadarøye

Salvelinus namaycush

Fremmed art

Den nordamerikanske kanadarøya er introdusert i noen norske innsjøer med siktemål å bedre sportsfisket. Denne fisken kan imidlertid gjøre store innhogg i de naturlige bestandene av aure og røye.

Status
Risikovurdering 2012: Høy risiko (HI)

Kanadarøye er påvist i ni vatn i Nord-Trøndelag. Det skjer naturlig formering i fire av disse. Den er også satt ut i noen vann ved Oslo, men forekommer nå bare i Lutvann og Nøkle vann.

Kjennetegn

Kanadarøya har lyse prikker på mørk bunn, slik som de andre artene i røyselekta. Ellers varierer fargene etter miljøet, men ryggen er alltid lyst marmorert. Arten har stort hode og et svakt underbitt. I sitt opprinnelsesområde kan fisken bli opptil 126 cm og 46 kg.

Utbredelse

Kanadarøya hører hjemme i den nordlige delen av Nord-Amerika, fra Alaska gjennom Canada til de store sjøene i det nordlige USA. Den brukes som damfisk flere steder i Europa og er satt ut i flere alpesjøer, og siden 1960 i ca 30 innsjøer i Sverige. I Norge er den registrert i ni vatn i Nord-Trøndelag, og den er satt ut i Nøkle vann og Lutvann ved Oslo.

Biologi

Kanadarøya gyter og lever hele livet i innsjøer. Den foretrekker kalde og dype sjøer, men ser ut til å kunne etablere seg i grunnere sjøer hos oss. Føden hos ungfisk er insektlarver og dyreplankton. Fisken går som regel tidlig over på fiskeføde hvis det finnes tilgjengelig byttefisk. Hvis det ikke finnes egnet byttefisk kan den fortsette å spise dyreplankton og bunndyr, og stagnerer i vekst.

Bestandsstatus

Kanadarøye kom til norske vassdrag da yngel fra et svensk klekkeri ble satt ut i Østgårdsvatna (Stortjønn) i Lierne i 1971-72 og spredte seg senere nedstrøms til Rømmervatna, Kvesjøen og Murusjøen. I dag formerer fisken seg i Kvesjøen og Murusjøen. Dette vassdraget drenerer østover til svenske Ångermanälven, slik

at videre spredning i Norge ikke kunne skje uten menneskelig hjelp. I dag er imidlertid arten registrert i ni innsjøer i Nord-Trøndelag, inkludert Ausetvatn og Buan-Almovatn i Stjørdal, Lang-fylltjønn i Levanger, Kløkkartjønn i Snåsa, samt de store regulerte innsjøene Tunnsjøen (Lierne) og Limingen (Røyrvik). Det er usikkert om det forekommer gyting og formering i disse lokalitetene. Av to kanadarøyer på ca 1,2 kg som ble fanget i Ausetvatnet 2006 var den ene en kjønnsmoden hann og den andre en umoden hunn. Det er ikke registrert rekruttering i dette vatnet. Det er usikkert hvordan de siste års spredning har skjedd, men sannsynligvis har fiskeinteressertes tiltakslyst bidratt i noen av tilfellene. Det er også mulig at yngel av kanadarøye ved en feil har fulgt med aureyngel levert fra klekkerier der man produserer begge arter. Ved Oslo ble kanadarøye satt ut i Lutvann og Nøkle vann som et eksperiment i 1985. I Lutvann skjer det en begrenset rekruttering og en begrenset tetthet av kanadarøye er ut til å holde rekrutteringa til den vanlige røya nede slik at denne bestanden er av god og attraktiv kvalitet. I Nøkle vann skjer det ingen rekruttering og

Kanadarøye fra Ausetvatnet i Nord-Trøndelag. Foto: Hans Mack Berger

bestanden av kanadarøye ser ut til å være i ferd med å dø ut. I dag er ingen andre forekomster i Osloområdet kjent.

Referanser

- Berger, H. M., Hesthagen, T.H. & Rikstad, A. 1999. Utbredelse og status for ferskvannsfisk i innsjøer i Nord-Trøndelag. NINA Oppdragsmelding 601
- Berger, H.M., Hesthagen, T.H., Fløystad, L., Jensås, J.G. & Hamstad, A.. 2004. Fiskebestander i Ausetvatnet, Buan-Almovatnet og Liavatnet i Gråelvavassdraget i Nord-Trøndelag, med vekt på introduksjon av kanadarøye (*Salvelinus namaycush*). NINA Oppdragsmelding. 828: 1-33
- Bevanger, K. 2005. Nye dyrearter i norsk natur. Tun forlag, Landbruksforlaget, Oslo.
- Langeland, A. 1992. Kanadarøye - biologi og konsekvenser ved utsetting i Norge. NINA Forskningsrapport. 23:1-22
- OFA 2012. Fiskekartbok for Oslomarka. 9. utgave. Oslomarkas Fiskeadministrasjon, Oslo.
- Pethon, P.. 2005. Aschehougs store fiskebok. 5. reviderte utgave.. H. Aschehoug & Co. AS, Oslo.
- Aagaard, K. & Dolmen, D. (red.). 1996. Limnofauna Norvegica. Katalog over norsk ferskvannsfauna. Tapir forlag, Trondheim.

Lenker

<http://www.ofa.no/> (tilgang 6.05.12)